

Čeští vojáci v bitvě u Limanowé

Na vojenských hřbitovech v celé západní Haliči je podle dostupných archivních materiálů pochováno téměř 30 000 vojáků rakouské armády. U více než 2/3 z nich (přes 21 000) je známa jednotka rakouské armády, jejímž příslušníkem daný voják byl. Téměř 1/5 z tohoto počtu, přes 4 000 mužů, tvoří příslušníci jednotek, doplňovaných z území současné České republiky. Oblastmi, kde jsou hřbitovy českých jednotek koncentrovány nejvíce, jsou údolí Sękowé (u Gorlic), oblast mezi Gorlicemi a Tarnówem, okolí Tarnówa, okolí Brzostku (u Jasła) a oblast bitvy u Limanowe. Svědčí to o tom, že v těchto místech byly jednotky z Českých zemí nasazeny do těžkých bojů.

Bitva u Limanowe byla významnou součástí rakouské protiofenzivy proti ruské armádě, která během listopadu dokázala téměř vytlačit rakouskou armádu z Haliče – 3. armádu zatlačila za Karpaty na území dnešního Slovenska, zatímco 4. armáda čelila ruskému pokusu zmocnit se Krakówa. V této situaci rakouské velení rozhodlo přesunout několik divízi z prostoru severně Krakówa, kde se podařilo ruský nápor zastavit, do oblasti Limanowe, kde měly zaútočit do boku ruské armády dotírající na Kraków a navázat na sebe ruské jednotky, než začne protiofenziva 3. armády z Karpat.

Pěší jednotky, které byly určeny k postupu proti ruským vojskům u Limanowe, byly železníci dopraveny do Chabówki a odtud od 1.12.1914 zahájily postup severním směrem. Jako první vyrazila 13. zeměbranecká pěší divize (Landwehr Division), která postupovala na levém křídle, po obou březích Stradomky. V její sestavě byly zařazeny dva pluky doplňované z Českých zemí: 14. zeměbranecký pěší pluk (Landwehr Infanterie Regiment 14 – LIR 14) – doplňovací obvod Brno, 67% Čechů; 25. zeměbranecký pěší pluk (LIR 25) – doplňovací obvod Kroměříž, 83% Čechů. Jako druhá, více napravo, postupovala 3. pěší divize. V její sestavě byl zařazen 28. pěší pluk (Infanterie Regiment 28 – IR 28) – doplňovací obvod Praha, 95% Čechů. Konečně za nimi a ještě více napravo postupovala 8. pěší divize. Její součástí byl 1. prapor polních myslivců (Feldjäger Battailon 1 – FJB 1) – doplňovací obvod Terežín, 36% Čechů, a 16. prapor polních myslivců (FJB 16) – doplňovací obvod Opava, 34% Čechů. Napravo od těchto 3 pěších divízi pak byly rozvinuty jednotky jezdecké, mezi nimi i dva dragounské pluky doplňované z Českých zemí – 6. dragounský pluk (Brno, 61% Čechů) a 8. dragounský pluk (Litoměřice, 58% Čechů); v tomto článku se však soustředíme na jednotky pěší.

Ve dnech 5.–6.12.1914 probíhaly boje o opevněné pozice ruské armády v okolí vsi Góra Św. Jana. LIR 25 (Kroměříž) po nich zanechal 11 identifikovaných padlých, pohřbených na vojenském hřbitově Szczyrzyc (nr. 362) – 7 mužů, a Krasne Lasocice (nr. 361) – 4 muži. LIR 14 (Brno) potom celkem 10 identifikovaných padlých, pohřbených na vojenském hřbitově Szczyrzyc (nr. 362) – 3 muži, a dvou hřbitovech ve Wiśniowé (nr. 373 a 374) – 3 a 4 muži. Přitom je pravděpodobné, že i ostatní pohřbení na hřbitově ve Wiśniowé (nr. 373) byli z větší části příslušníky LIR 14 (celkem je zde pochováno dalších 25 rakousko-uherských vojáků, u nichž nelze identifikovat jednotku), a že mezi neidentifikovanými padlými pochovanými na hřbitově Krasne Lasocice (nr. 361), kterých je celkem dalších 106, jsou i další příslušníci LIR 25.

Rusové byli nakonec z pozic u Góry Św. Jana vytlačeni a postup rakouských jednotek na sever obnoven – 8.12.1914 dosáhly rakouské jednotky linie řeky Stradomky u Sobolówa. Toho dne byla 13. zeměbranecká pěší divize (včetně LIR 25) odeslána na jižní úsek fronty, ke Kobyle, kterou

následujícího dne obsadila. LIR 14 z ní byl však vyčleněn a zařazen na levé křídlo 3. pěší divize v bojích u Sobolówa. Rakouský postup v této oblasti pomalu pokračoval, 10.12.1914 však Rusové nečekaně zahájili mohutný protiútok, jehož hlavní nápor směřoval proti 8. pěší divizi. Obě divize (3. a 8.) utrpěly velké ztráty a byly zatlačeny zpět na linii Stradomky. Zde ruský postup zastavilo rakouské dělostřelectvo.

Hlavní ruský útok směřoval na II. tyrolský zeměbranecký pluk (Kaiser Schützen Regiment II) a FJB 16 (Opava). Ten zanechal na bojišti bezprostředně po ruském útoku minimálně 30 padlých, na vojenských hřbitovech v oblasti je pohřbeno 39 příslušníků FJB 16: Zonia (nr. 341) – 20 mužů; Wola Nieszkowska (nr. 340) – 11 mužů; Leszczyna (nr. 310) – 8 mužů. Je téměř jisté, že mnozí další z neidentifikovaných vojáků pohřbených na těchto hřbitovech (dohromady na 80 dalších vojáků) byli také příslušníky FJB 16 – například jen na hřbitově Leszczyna (nr. 310) je evidováno 22 vojáků s příslušností „FJB 16 oder IR 30“.

28. pěší pluk (Praha), který se nacházel na pravém křídle 3. pěší divize, tedy v sousedství ruským útokem nejvíce postižené 8. pěší divize, byl po prolomení jejího postavení napaden obchvatem z pravého křídla. Na vojenském hřbitově Sobolów (nr. 339) je pohřbeno 7 jeho příslušníků, nicméně dalších asi 300 mužů z IR 28 bylo 10.12.1914 u Sobolówa zajato – z původních 2 praporů, které před začátkem ruského protiútku pluk tvořily, se po ústupu podařilo shromáždit pouze 3 roty. Dokonce i LIR 14 (Brno), který zaujímal pozice na opačném, levém, křídle 3. pěší divize, přišel 10.12.1914 u Sobolówa minimálně o 200–250 zajatých.

Po zastavení ruského protiútku na Stradomce začaly rakousko-uherské jednotky opět postupovat v původním směru, přičemž ruské jednotky čím dál rychleji vyklízely oblast pod tlakem jednotek 3. rakouské armády, která překročila Karpaty a napadla ruskou armádu na široké frontě z jižního křídla. Boje se přesunuly dále na východ a oblast okolo Limanowe byla dalšího válečného běsnění až do konce války ušetřena. Zůstala tak symbolem úspěšné rakouské protiofenzivy, která vytlačila Rusy od Krakówa.

Jednotky doplňované z Českých zemí tvořily zhruba 1/4 početního stavu tří pěších divizí, které tvořily hlavní sílu rakouské armády vyčleněnou pro postup proti Rusům u Limanowe. Jeden řadový a dva zeměbranecké pěší pluky a dva prapory polních myslivců tvořené muži odvedenými z území současné České republiky zanechaly na bojišti svou stopu – důkazem toho je minimálně 80 příslušníků těchto jednotek, kteří našli místo svého věčného odpočinku na vojenských hřbitovech v oblasti, v níž v první polovině prosince 1914 probíhala bitva u Limanowe.

Zdroje:

Dragomir, Jerzy: Polegli z Galicji zachodnej

Kolektiv autorů: Österreich-Ungarns letzter Krieg

Bator, Juliusz: Wojna Galicjijska

Fučík, Josef: Osmadvacátníci

VHÚ Praha: Databáze československých legionářů

<http://www.austro-hungarian-army.co.uk/nationality3.htm>